

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเหล่าปลาแซว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ

STRATEGIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN LEAWPLASAOW CLUSTER
UNDER AMNATCHAROEN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

ฉัตรรัตน์ มุทาพร

TANYARAT MUTAPORN

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Educational Administration Branch Education Faculty Bangkokthonburi University

6353100189@bkkthon.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ และ (2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามอายุ และ ประสบการณ์ทำงาน

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร เป็นครูผู้สอนกลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำนวน 114 คน กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูผู้สอนกลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำนวน 92 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และ ทำการสุ่มอย่างง่าย วิธีดำเนินการวิจัย มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (2) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (3) เก็บรวบรวมข้อมูล และ (4) วิเคราะห์ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และค่าเอฟ

ผลการวิจัย พบว่า (1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก และ (2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามอายุโดยรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน และการเปรียบเทียบรายคู่วิธีการของเซฟเฟ่ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวม และรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์, ผู้บริหารสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ

ABSTRACT

The objectives of the research were: (1) to study the strategic leadership of school administrators in Laoplasaw school cluster under the office of Umnartjarern primary educational service area office; and (2) to compare strategic leadership of school administrators in Laoplasaw school cluster, under the office of Umnartjarern primary educational service area office, classified by age, and work experience.

The research was survey research, The population was 114 teachers, the sample was 92 teachers, determined Crejcie & Morgan's table, and simple random sampling was technique. There were four steps of the methodology; (1) review related literature; (2) construct research instruments; (3) collecting data; and (4) analysis of data. The questionnaire for collecting data was five points scale. The statistical analysis were frequency, percentage, mean, Standard Deviation, t-test. and One way ANOVA.

Major finding; (1) the strategic leadership of school administrators in Laoplasaw school cluster under the office of Umnartjarern primary educational service area office, overall was at high level; and (2) comparison of strategic leadership of school administrators in Laoplasaw school cluster under the office of Umnartjarern primary educational service area office as the difference of age, overall was not difference, and the comparison of work experience by Sheffe's method, there were not differences.

Keywords: Strategic Leadership, School Administrator, Amnatcharoen Primary Educational service area Office

บทนำ

ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันต้องมีรูปแบบของความเป็นผู้นำที่นำความเจริญก้าวหน้ามาสู่องค์กร ผู้นำขององค์กรหลายแห่งที่ประสบความสำเร็จล้วนแต่มีความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ทั้งสิ้น ความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์เริ่มจากการมีคุณสมบัติสำคัญ คือ เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและนำวิสัยทัศน์มาสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นผลสำเร็จตามขั้นตอน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ต้องปรับเปลี่ยนทิศทางการคิด และการบริหารจัดการแบบใหม่ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง มีความพยายามในการวางแผนกลยุทธ์อย่างสมบูรณ์ที่ครอบคลุมภารกิจและขอบข่ายทั้งหมดของสถานศึกษา ทำให้มีการนำเอาเรื่องของการบริหารงานโดยเฉพาะการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ เช่น การจัดโครงสร้างสถานศึกษาวัฒนธรรมภายในสถานศึกษาเทคโนโลยีสารสนเทศ ทรัพยากรบุคคล ตลอดจนการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์เข้ามาบูรณาการร่วมกัน เป็นรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์โดยผู้นำระดับสูงขององค์กรหรือผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นบุคคลที่ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อ

การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาในทุกขั้นตอน(นาริรัตน์ คณาจันทร์. 2560:8) ซึ่งสถานศึกษาจะเกิดการบริหารเชิงกลยุทธ์ได้นั้น ตามแนวคิดของดูบริน (DuBrin. 2004:335) กล่าวว่า ผู้นำระดับสูงหรือผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีองค์ประกอบ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ 5 ด้าน คือ 1) ผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจในระดับสูง 2) ความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ 3) การมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต 4) วิธีการคิดเชิงปฏิบัติ 5) การกำหนดวิสัยทัศน์ แต่อย่างไรก็ตามการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะบริหารเชิงกลยุทธ์ได้ผลดีนั้น จำเป็นต้องมีการเสริมพลังให้ผู้บริหารมีโอกาสฝึกและใช้ความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำได้อย่างเต็มศักยภาพ ต้องมีการอบรมและพัฒนาแบบเข้มข้นภายในระยะเวลาที่เพียงพอเพื่อสร้างผู้นำรุ่นใหม่ให้เป็นนักบริหารการศึกษาเมื่ออาชีพซึ่งผู้นำที่ดีควรมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ วิธีการในการพัฒนาบุคคลระดับนักบริหารสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การประชุมสัมมนา และการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสามารถทำได้หลายด้านทั้งการพัฒนาบุคลิกภาพ จิตใจ อารมณ์ สังคม การพัฒนาด้านความรู้ความสามารถ ทักษะในการทำงานให้มีความเชี่ยวชาญ และการพัฒนาภาวะผู้นำให้ทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2548:408 อ้างถึงในนวลจันทร์ จุฑาทนพ, 2559:3)

การบริหารเชิงกลยุทธ์จึงเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารที่จะเกี่ยวข้องกับการกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา และการนำกลยุทธ์นั้นไปปฏิบัติ ให้สถานศึกษาก้าวไปในทิศทางที่เหมาะสม และประสบความสำเร็จ การบริหารเชิงกลยุทธ์จึงเป็นหัวใจของการบริหารโดยผู้บริหารจะต้องมีการวางแผนกลยุทธ์ที่ชาญฉลาด กำหนดกลยุทธ์ที่แตกต่างจากผู้อื่น แต่เป็นความแตกต่างเชิงสร้างสรรค์ เพื่อใช้เป็นแนวทางให้สถานศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ ถ้าปราศจากแผนกลยุทธ์ สถานศึกษาจะไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินงานและไม่มีแผนที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องเป็นผู้มีศักยภาพในการวางแผน และการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ที่มีวิสัยทัศน์ในการทำงานที่ชัดเจนสามารถกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจน มุ่งมั่นเพื่อสร้างภาพลักษณ์ใหม่ขององค์กรตลอดจนควรนำหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ดีและเหมาะสม เพื่อนำมาใช้บริหารงานในสถานศึกษา เพื่อช่วยให้สถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด (ภารดี อนันต์นาวิ, 2551:7 อ้างถึงในนวลจันทร์ จันทนพ, 2559:4-5)

อาจกล่าวได้ว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาองค์กรและการจัดการ เพราะจะทำให้สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายขององค์กรและบรรลุผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้ องค์กรไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือเอกชน ไม่ว่าจะอยู่ในระดับโลก ระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นภาวะผู้นำของบุคลากรล้วนมีความสำคัญ เพราะผลจากการมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารจะก่อให้เกิดความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดเจน เช่น ผู้นำบางคนทำให้องค์กรที่เคยเฉื่อยชาแข็งขี้ก๊กกลายเป็นองค์กรที่ทุกคนมีความกระตือรือร้นว่องไว บางคนทำให้องค์กรที่เคยมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีสิ่งท้าทายให้ทำอยู่ตลอดเวลา กลับกลายเป็นองค์กรที่ทำงานอยู่ในขอบเขตที่แคบๆ ดังนั้นภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารจึงเป็นสิ่งสำคัญ และหน่วยงานต่างๆในองค์กร ผู้นำเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลในการบังคับบัญชา มอบหมายงานในกำกับดูแลให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร ผู้นำเป็นผู้ประสานความต้องการของบุคคล ความต้องการของงาน และความต้องการขององค์กรเข้าด้วยกัน โดยเฉพาะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นผู้นำที่นำความเจริญก้าวหน้ามาสู่องค์กร มีลักษณะการบริหารงานเชิงรุก มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อกำหนดเป้าหมาย ทิศทางและอนาคตขององค์กรให้ชัดเจน ผู้นำขององค์กรหลายแห่งที่ประสบความสำเร็จสูงล้วนแต่มีความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ สามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ผู้นำเชิงกลยุทธ์มีคุณสมบัติสำคัญ คือ เป็นผู้นำวิสัยทัศน์มาสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นผลสำเร็จตามขั้นตอน (วรรณฤดี มณฑลจรัส, 2560:7)

ในปัจจุบันมีสถานการณ์ที่เกิดขึ้นคือปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา โควิด 2019 เกิดขึ้นทั่วโลกและในประเทศไทย ซึ่งทำให้เกิดผลเสียกับประชาชนทางเศรษฐกิจ สังคม และความเป็นอยู่ในการดำรงชีวิต รวมทั้งระบบการศึกษาของประเทศไทย โดยภาพรวมนักเรียนไม่ได้เรียนหนังสือ กระทรวงศึกษาธิการได้สั่งปิดสถานศึกษาทุกแห่งเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา โควิด 2019 ในสถานศึกษา ซึ่งผู้ปกครองนักเรียนเกิดความไม่สบายใจที่นำบุตรหลานเข้ามาเรียนในสถานศึกษาในช่วงนี้ ในสถานการณ์ดังกล่าวผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยใช้ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคตให้กับนักเรียน โดยครูผู้สอนนำมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้กับนักเรียน ซึ่งมีการสื่อสารกับนักเรียนหลายช่องทาง คือ การสอนแบบ On-line On-Air ON-Sit และ On-demand ซึ่งครูผู้สอนสามารถเลือกรูปแบบการสอนให้เข้ากับสภาพบริบทของท้องถิ่นของแต่ละสถานศึกษา เพื่อการจัดการเรียนการสอนให้เกิดคุณภาพต่อไป (ข้อมูลฝ่ายทะเบียน : ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา กลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ, 2564:1-2)

จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยเป็นครูในพื้นที่ที่มีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

อำนาจเจริญ สำหรับนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ตามการประเมินของครูผู้สอน จำแนกตามอายุ และประสบการณ์ทำงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้เรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ตามแนวคิดของดูบริน (Dubrin,2004:339-342) จำนวน 5 ด้าน คือ 1) ด้านผู้นำ ที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง 2) ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆมากำหนดกลยุทธ์ 3) ด้านการมี ความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต 4) ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิบัติ และ 5) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์

2. ด้านประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษากลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำนวน 114 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

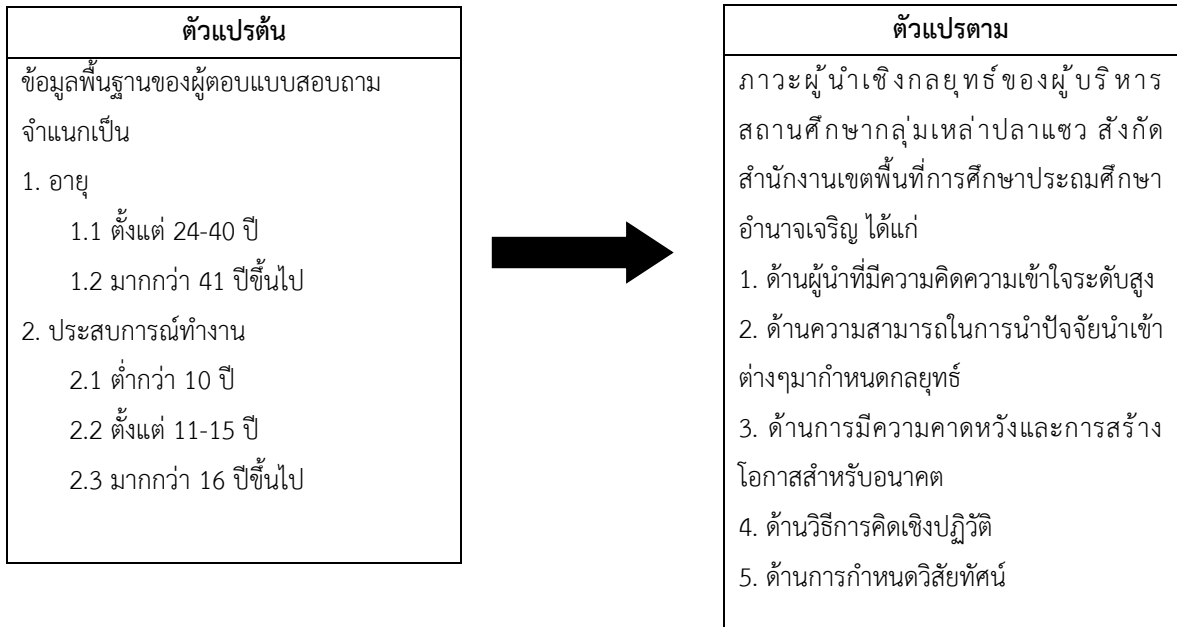
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ดังนี้

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ และประสบการณ์ทำงาน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำนวน 5 ด้าน คือ 1) ด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง 2) ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ 3) ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับ อนาคต 4) ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิบัติ และ 5) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดของดูบริน (DuBrin,2004) จำนวน 5 ด้าน คือ 1) ด้าน ผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง 2) ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆมากำหนดกลยุทธ์ 3) ด้านการมี ความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต 4) ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิบัติ และ 5) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ผู้วิจัย นำมาปรับปรุง และประยุกต์ให้เข้ากับบริบทของโรงเรียนในกลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอำนาจเจริญ ตามภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งได้พัฒนามาจากแบบสอบถามของ Likert ซึ่งแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ และประสบการณ์ทำงาน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำนวน 5 ด้าน คือ

1. ด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง	จำนวน 6 ข้อ
2. ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์	จำนวน 6 ข้อ
3. ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต	จำนวน 9 ข้อ
4. ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิกิริยา	จำนวน 6 ข้อ
5. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์	จำนวน 7 ข้อ

เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราจัดอันดับหรือการจัดอันดับคุณภาพ (Rating scale) วัดค่าระดับคะแนน โดยเรียงจากค่ามากที่สุดไปหาค่าน้อยที่สุด คือ 5,4,3,2,1 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2555:123) ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มาก
- 3 คะแนน หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ น้อย
- 1 คะแนน หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 หาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item-Objective Congruence : IOC)

1.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha

Coefficient) ของ Cronbach (2014 pp.202-204)

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ความถี่

2.2 ร้อยละ

2.3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

3. สถิติทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบค่าที (t-test)

3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 92 คน จำแนกตามอายุ ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 41 ปีขึ้นไป จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 61.96 รองลงมาคือมีอายุตั้งแต่ 20-40 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 38.04 และจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ส่วนใหญ่ตั้งแต่ 11-15 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 39.13 รองลงมา มากกว่า 16 ปีขึ้นไป จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 34.78

2. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต (\bar{X} = 4.36) ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ (\bar{X} = 4.33) ด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง (\bar{X} = 4.29) ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิบัติ (\bar{X} = 4.28) และด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง (\bar{X} = 4.27) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอำนาจเจริญ ด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์โดยการกำหนดวิธีทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้ง่ายที่สุด (\bar{X} = 4.41) ผู้บริหารมีความสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างง่ายและเป็นรูปธรรม (\bar{X} = 4.36) ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์ข้อมูลจุดอ่อน จุดแข็งของสถานศึกษาเพื่อกำหนดเป็นแผนกลยุทธ์ (\bar{X} = 4.34) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการคิดเชิงสังเคราะห์ โดยสามารถผสมผสานข้อมูลต่างๆ ให้เกิดเป็นแนวความคิดใหม่ (\bar{X} = 4.18) ทุกข้ออยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนด

กลยุทธ์ ด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิบัติ และด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอำนาจเจริญ ด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์โดยการกำหนดวิธีทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้ง่ายที่สุด ผู้บริหารมีความสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างง่ายและเป็นรูปธรรม ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์ข้อมูลจุดอ่อน จุดแข็งของสถานศึกษา เพื่อกำหนดเป็นแผนกลยุทธ์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการคิดเชิงสังเคราะห์ โดยสามารถผสมผสานข้อมูลต่างๆ ให้เกิดเป็นแนวความคิดใหม่ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอำนาจเจริญ ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษาได้ ผู้บริหารสามารถกำหนดข้อมูล จากการทำงาน ของสถานศึกษาในปีที่ผ่านมาเพื่อทำแผนในปีต่อไป ผู้บริหารมีความสามารถในการร่วมกันนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมากำหนดนโยบาย ในการพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหารมีความสามารถในการสนับสนุนให้ บุคลากรทุกฝ่าย ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อพัฒนาสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการนำความรู้และข้อมูล ของชุมชนมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ แก่สถานศึกษาทุกข้ออยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ อยู่ในระดับมาก ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ อยู่ในระดับมาก นั้นแสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษามีแนวคิดเชิงกลยุทธ์ อาจกล่าวได้ว่ากำหนดกลยุทธ์แบบประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกัน วางแผนเกี่ยวกับภารกิจ ทิศทาง เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา วิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกที่ส่งผลกระทบทางบวกและทางลบต่อการดำเนินงาน

4. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอำนาจเจริญ ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายในการดำเนินงาน ได้อย่างชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความสามารถในการทำงานเชิงรุกโดยวิธีการแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วนและเป็นรูปธรรม ผู้บริหารมีความสามารถในการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และ ผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดแนวคิด เชิงบูรณาการมาพัฒนาปรับปรุงงานให้ดีขึ้น เท่ากัน ผู้บริหารมีความสามารถในการวิเคราะห์ผลการ ดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมาเพื่อแก้ไขปัญหาพัฒนาสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการคาดการณ์อนาคตและกำหนดทิศทางของสถานศึกษา ผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต อยู่ในระดับมาก

5. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอำนาจเจริญด้านวิธีการคิดเชิงปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดแนวคิดเชิงบูรณาการมาพัฒนาปรับปรุงงานให้ดีขึ้น อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ร่วมงานเกิดการกระตุ้นความคิดในการทำงาน ผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายในการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน ผู้บริหารมีการปรับเปลี่ยน

พฤติกรรมการบริหารเพื่อปรับแนวคิดเชิงกระบวนการ ผู้บริหารมีความสามารถในการคิดนอกกรอบเพื่อหาเทคนิคใหม่ๆ มาแก้ปัญหา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีความสามารถตัดสินใจปรับแผนการบริหารให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลง ผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญด้านวิธีการคิดเชิงปฏิกิริยา อยู่ในระดับมาก

6. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารมีการประชุม ชี้แจง ทำความเข้าใจกับบุคลากรเกี่ยวกับพันธกิจ เป้าประสงค์และกลยุทธ์ ก่อนนำไปใช้ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความสามารถในการวิจัยและพัฒนาด้านต่างๆ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย โครงการ เพื่อนำสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารมีความสามารถในการศึกษาวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก แล้วนำข้อมูล มากำหนดพันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์สร้างแรงบันดาลใจ การคิดนอกกรอบและการมองการไกล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม มากำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา ทุกข้ออยู่ในระดับมาก

7. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามอายุโดยรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน และผลการเปรียบเทียบรายคู่วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's) จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการใช้อิทธิพลของผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ในการบริหารสถานศึกษา เอกชนโดยยึดเป้าหมาย และภารกิจขององค์การเป็นหลัก และจะสรรหาวิธีการบริหารงานด้วยการกำหนดทิศทางที่ชัดเจน การกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา จึงใจผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยรางวัลอันเกิดจากการบรรลุผลสำเร็จในงาน การริเริ่ม สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ โดยให้อำนาจแก่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานด้วย เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายโดยจัดให้มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี และยังคงไว้ซึ่งสัมพันธภาพระหว่างพนักงานด้วยกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นประโยชน์ต่อการนำผลการวิจัยไปใช้ เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา และวิจัยครั้งต่อไปซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอข้อเสนอแนะ 2 ประการ คือ ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. ด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง ผู้บริหารควรมีความสามารถในการคิดเชิงสังเคราะห์ โดยสามารถผสมผสานข้อมูลต่างๆ ให้เกิดเป็นแนวความคิดใหม่
2. ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆมากำหนดกลยุทธ์ ผู้บริหารควรมีความสามารถในการนำความรู้ และข้อมูลของชุมชนมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ แก่สถานศึกษา
3. ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ผู้บริหารควรมีความสามารถในการคาดการณ์อนาคต และกำหนดทิศทางของสถานศึกษา
4. ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิกิริยา ผู้บริหารควรมีความสามารถตัดสินใจ ปรับแผนการบริหารให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลง

5. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม มากำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยที่ค้นพบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในการใช้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการบริหารโรงเรียนตามสถานการณ์ให้เกิดคุณภาพสูงสุด และผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้ข้อมูลในเชิงลึก
2. ควรมีการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนและเครือข่ายอื่นๆ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ
3. ควรมีการใช้ตัวแปรอื่นในการวิจัยครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- คมกฤษ พรหมฉิน. (2560). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ข้อมูลฝ่ายทะเบียน. (2558). ข้อมูลสารสนเทศจำนวนโรงเรียน จำนวนผู้บริหารและครูผู้สอนกลุ่มเหล่าปลาแซว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ. เอกสารถ่ายสำเนา.
- จิรัฏฐ์ ฉัตรเบญจนันท์. (2558). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (การบริหารการศึกษา), ปทุมธานี : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ชัยพัชร์ เลิศรัชท์วิกุล. (2557). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์. (ออนไลน์), แหล่งที่มา : <http://www.deonetraining.com>, 1 มีนาคม 2557.
- ภูมิกร บุนกึ. (2563). การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.